

2026 m. liepos 29 d.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

DĖL LYČIŲ LYGYBĖS ATASKAITOS FORMOS PAKEITIMO PROJEKTO NR. 26-10146

Asociacija „Investors’ Forum“, susipažinusi su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymo projektu Nr. 26-10146, kuriuo keičiama Lyčių lygybės ataskaitos forma, patvirtinta 2024 m. lapkričio 25 d. įsakymu Nr. A1-797, pritaria siekti, kad įmonių teikiama informacija būtų aiški, palyginama ir tinkama lyčių lygybės pažangai vertinti. Kartu siūlome projektą patikslinti taip, kad nauji reikalavimai būtų nedviprasmiški, proporcingi ir nedubliuotų valstybės jau turimų duomenų.

1. Valstybės sistemose esantys duomenys neturėtų būti renkami pakartotinai

Ataskaitos formoje prašoma pateikti bendrovės ir jos valdymo bei priežiūros organų duomenis, taip pat jų išrinkimo ar sudarymo datas. Bent dalį šios informacijos valstybės institucijos gali gauti iš registrų ar informacinių sistemų. Pakartotinis tų pačių duomenų rinkimas didintų administracinę naštą ir sukurtų neatitikimų riziką, kai įmonės pateikti duomenys skirtųsi nuo oficialiuose šaltiniuose esančių įrašų.

Siūlome: aiškiai atskirti, kuriuos laukus institucija užpildo ar patikrina automatiškai, o įmonė pildo tik valstybės sistemose nesančią informaciją. Formoje ar jos pildymo instrukcijoje siūlome įtvirtinti principą: „Duomenys, kuriuos ataskaitą administruojanti institucija gali gauti iš valstybės registrų ar informacinių sistemų, ataskaitoje nepildomi arba užpildomi automatiškai.“

2. Formos 11 punkto rodiklių reikalavimai turi būti aiškesni

Projekte vietoj planuojamo rezultato aprašymo ir siektino rodiklio prašoma nurodyti rodiklio pavadinimą, reikšmę, matavimo vienetą ir įgyvendinimo laikotarpį. Iš siūlomos formuluotės neaišku, ar kiekvienai priemonei privalomas kiekybinis rodiklis, ar nurodoma pradinė, ar siektina reikšmė, ir kaip būtų vertinamos priemonės, kurių poveikio pagrindai negalima išreikšti skaičiumi. Dėl to vienodos situacijos gali būti aprašomos skirtingai, o surinkti duomenys – sunkiai palyginami.

Siūlome: pildymo instrukcijoje apibrėžti vartojamas sąvokas, pateikti bent po vieną kiekybinio ir kokybinio rezultato pavyzdį ir aiškiai nurodyti, kada leidžiamas kokybinis vertinimas. Galima formuluotė: „Jeigu priemonei galima nustatyti kiekybinį rodiklį, nurodomas rodiklio pavadinimas, pradinė ir siektina reikšmė, matavimo vienetą bei įgyvendinimo laikotarpis. Kai kiekybinis rodiklis objektyviai netaikytinas, pateikiamas kokybinis laukiamo rezultato aprašymas.“

3. Turi būti aiški ataskaitos duomenų paskirtis ir vertinimo tvarka

Kad įmonės galėtų sukurti tinkamus vidinius procesus ir pateikti kokybiškus duomenis, turi būti aišku, kas administruos ir vertins ataskaitas, kokiais kriterijais bus tikrinamas jų išsamumas, kaip duomenys bus naudojami ar skelbiami ir kaip įmonė galės patikslinti informaciją. Vien formos laukų pakeitimas šių praktinių klausimų neišsprendžia.

Siūlome: iki naujos formos taikymo pradžios paskelbti trumpą pildymo ir vertinimo metodiką, kurioje būtų nurodytas duomenų administratorius, patikros apimtis, duomenų naudojimo tikslai ir klaidų ištaisymo tvarka.

4. Reikia įvertinti administracinę naštą ir numatyti sklandų perėjimą

Nors pakeitimai gali atrodyti techniniai, papildomi rodiklių ir valdymo organų duomenys gali pareikalauti įmonių personalo, teisės, atitikties ir valdysenos funkcijų darbo bei informacinių sistemų pakeitimų. Todėl projekto poveikis turėtų būti vertinamas pagal realų pildymo procesą, o ne tik pagal formos laukų skaičių.

Siūlome: įvertinti pakeitimų sukeltą administracinę naštą, dėl praktinio formos užpildymo pasikonsultuoti su ataskaitas teikiančiomis įmonėmis ir, jei keičiasi duomenų rinkimo procesai, naują tvarką taikyti nuo kito viso ataskaitinio laikotarpio arba numatyti pakankamą pereinamąjį terminą.

Atsižvelgdami į tai, prašome patikslinti projektą ir jį lydinčią pildymo instrukciją: pakartotinai nerinkti valstybės jau turimų duomenų, aiškiai ir proporcingai suformuluoti 11 punkto rodiklių reikalavimus, apibrėžti ataskaitų vertinimą bei naudojimą ir užtikrinti tinkamą pasirengimo laiką. „Investors' Forum“ yra pasirengęs aptarti siūlymus su Ministerija ir ataskaitas teikiančių įmonių atstovais.

Pagarbiai

Vytautas Šilinskas
Vykdomasis direktorius